

TABLE DES MATIÈRES

- [Livre](#)
 - [Antonii Dadini Alteserrae antecessoris olim Tolosani Opera omnia tomus VI. De fictionibus juris libri septem. Quibus accessit sollemnis praelectio ad I. "cum societas", D. "Pro socio". Cura et sumptibus Michaelis Marotta jurisconsulti et in supremis Neapolitanis tribunalibus causarum patroni](#)
 - [Liminaria](#)
 - [\[Page de titre\]](#)
 - [\[Page blanche\]](#)
 - [\[Préface\] : Erudito lectori Michael Marotta](#)
 - [Specimen errorum](#)
 - [\[Préface\] : Praefatio editionis Halensis lectori benevolo salutem Jo. Fridericus Eisenhart. JC.](#)
 - [\[Dédicace\] : Illustrissimo viro Guillelmo de Lamoignon principi senatus Parisiensis](#)
 - [\[Préface\] : Argumentum operis. Lectori juris studioso](#)
 - [De fictionibus juris tractatus primus](#)
 - [Caput I. Cui bono introductae sint fictiones. Quid sit fictio. Ea non admittitur contra naturam et possibilitatem rei](#)
 - [Caput II. Fictionis potestas ea est, ut quandoque veritati praevaleat](#)
 - [Caput III. Fictiones locum habent in iis, quae sunt juris, non etiam in iis, quae sunt facti. Saepius occurrunt in jure civili, sed raro jus canonicum eas admittit](#)
 - [Caput IV. Quid fictio a praesumptione differat](#)
 - [Caput V. Quid fictio differat a simulatione](#)
 - [Caput VI. Duae vel plures fictiones in eadem re concurrere possunt](#)
 - [Caput VII. Ex fictionibus aliae versantur in personis, aliae in rebus, aliae in tempore, aliae in loco, aliae in actionibus. Quaedam earum exempla, quae circa personas versantur](#)
 - [Caput VIII. Adoptio est fictio juris, quae naturam imitatur](#)
 - [Caput IX. Legitimati per subsequens matrimonium, fictione juris pro legitimis habentur](#)
 - [Caput X. Fictio legis pater et filius sunt una et eadem persona : sicut et fratres in ejusdem patris potestate constituti](#)
 - [Caput XI. Jure civili, fictio et commentum legis liberi emancipati extraneorum jure censentur. Quid intersit inter liberos naturales et adoptivos cum emancipantur](#)
 - [Caput XII. Quinam dicantur sui heredes. Fictio juris quandoque prodest liberis in patria potestate constitutis, quandoque nocet](#)
 - [Caput XIII. Suus heres fictio juris non desinit esse heres, quamvis se abstineat](#)

- [Caput XIV. Fictione legis exheredati pro mortuis habentur](#)
- [Caput XV. Filiusfamilias jure civili nec personam nec statum habet, nec quidquam sibi acquirit, sed patri, quia fictione legis eadem est persona cum patre](#)
- [Caput XVI. Fictione juris servi pro nullis et mortuis habentur](#)
- [Caput XVII. Deportatus fictione legis pro mortuo habetur](#)
- [Caput XVIII. Sicut et is, cujus bona publicata sunt : qui capitis damnatus est, etiam antequam poena affectus sit ; testator, qui nomen heredis vel scribere, vel articulate nuncupare non potest ; professus monachus ; manumissus. Liberi bello amissi pro superstitibus habentur](#)
- [Caput XIX. Lex aliquando fingit res quasdam inanimatas esse personas, puta monasterium, jacentem hereditatem, universitatem](#)
- [Caput XX. Fictione juris heres una et eadem persona videtur cum defuncto. Plures correi unius loco habentur](#)
- [Caput XXI. Eadem fictio saepius inducit confusionem aut commixtionem personarum](#)
- [Caput XXII. Confusione per additionem hereditatis facta, velut solutione, tollitur naturalis et civilis obligatio](#)
- [Caput XXIII. Figmento juris evenit, ut major pars universitatis habeatur pro universis : et quandoque, ut unus solus personam totius universitatis sustineat](#)
- [Caput XXIV. Fictione juris tam vir, quam uxor, uterque censetur dominus ac possessor dotis, mulier jure naturali, maritus fictione juris civilis](#)
- [Caput XXV. Pupillus, furiosus, prodigus nec velle, nec nolle creduntur in his, quae animi iudicio fiunt](#)
- [Caput XXVI. Testamentum inofficiosum rescinditur eo colore, quasi testator non sane mentis fuerit tempore testamenti](#)
- [De fictionibus juris tractatus secundus](#)
 - [Caput I. Res quaedam non esse finguntur, quae tamen re vera sunt](#)
 - [Caput II. Vicissim res quaedam adhuc esse finguntur, licet extinctae sint](#)
 - [Caput III. Subrogatum sapit naturam ejus, in cuius locum subrogatur](#)
 - [Caput IV. Rem in bonis habere intellegitur, qui habet actionem ad eam adipiscendam](#)
 - [Caput V. Fictione juris evenit, ut cepisse non videatur, qui mox alii restitutus est](#)
 - [Caput VI. Partibus subinde mutatis, res eadem esse intelligitur, si species seu forma non sit mutata, ut videre est in refecta domo vel navi, in grege instaurato, in mutatis civibus collegis aut iudicibus](#)
 - [Caput VII. Utilitatis causa placuit civitatibus, municipiis, collegiis, alliisve corporibus, vel etiam usumfructum testamento relinqui posse. Ea quandoque finguntur mori, numquam vero ecclesia](#)
 - [Caput VIII. Dignitas nunquam mori fingitur](#)

- Caput IX. Fictioe juris res quaedam inanimatae mori et nasci dicuntur, ut peculium : et suas aetates habere, ut regna et imperia
- Caput X. Etiam fictioe juris lis, domus, parietes, unguenta mori dicuntur
- Caput XI. Fictioe juris peculium est velut patrimonium filiifamilias aut servi
- Caput XII. Res incorporales fictioe legis quasi possidentur
- Caput XIII. Fictioe juris quidquid acquirit filiusfamilias aut servus, illud statim patri vel domino acquirit : quoad hoc quid inter utrumque intersit
- Caput XIV. Eadem fictioe possessio defuncti quasi juncta descendit ad heredem, eique prodest ad implendam usucapionem a defuncto coeptam
- Caput XV. Fundus dotalis non desinit esse dotalis, etiam soluto matrimonio quoad restitutus sit : sicut et ager novalis semper novalis intelligitur quoad exemptionem a decimis
- De fictionibus juris tractatus tertius
 - Caput I. Imaginarii contractus juris vinculum non obtinent, et quinam illi dicantur
 - Caput II. Plures actus legitimi fiebant olim per aes et libram, ut testamenta, donationes : actio in rem per vim civilem : cretio per saltationem et percussionem digitorum : manumissio per alapam, circumductionem, et pileum : operis novi nuntiatio per jactum lapilli : usurpatio per fractionem surculi : licitatio per digitum : antestatio per aurium attrectationem : electio per manum porrectam
 - Caput III. Fictitia emptio venditio valet, cum actus sumit a lege vim emptionis et venditionis, ut in aestimatione litis et dotis : in datione in solutum : in divisione bonorum inter heredes : aliquando etiam in societate
 - Caput IV. Utilitatis causa receptum est, ut possessio acquiri possit per imaginariam traditionem : puta per retentionem ususfructus : per traditionem instrumentorum : per conductionem rei venditae : per traditionem clavium : per appositionem custodis : per obsignationem rei venditae : per scientiam et patientiam domini in rebus incorporalibus. Possessio Ecclesiae acquiritur per funem campanae, aut per tactum serae seu pessuli
 - Caput V. De fictioe brevis manus
 - Caput VI. Quedam res non sunt in commercio, et tamen cum universitate transferuntur in heredem vel emptorem, quasi majori parti accedant. Mandata jurisdictione, concessa videntur ea, sine quibus explicari non potest jurisdictio. Cum minor creatur praetor, habetur quasi major. Quedam tacite excipiuntur, licet excepta non sint
 - Caput VII. Quasi contractus nascuntur ex tacita conventionem et figmento legis
 - Caput VIII. Societas involuntaria cum coerede et collegatario : quasi societas cum colono partiario. De tacita reconductione. Maritus uxoris procurator ex tacito mandato. De tacita emancipatione. Favore reipublicae inchoatio operis habet vim promissionis

- Caput IX. Quaedam habent vim taciti pacti : puta redditio chirographi, non etiam redditio pignoris quoad sortem : ratio differentiae inter utrumque. Servitutis instrumentis servo datis aut corruptis, libertas data intelligitur. Crematis indictionum tabulis, reliqua vectigalium remissa. Qui per triennium minores usuras accepit, maiores remisisse creditur. Qui nullas per longum tempus accepit, eas etiam omnino remisisse videtur
- Caput X. De tacita hypotheca : quibus ea competat
- Caput XI. De dote : quasnam fictiones ea recipiat
- Caput XII. De tacita stipulatione duplae, vel doli. De evictione
- Caput XIII. Possessio fictionem aliquando recipit. Quidam fictione legis pro possessoribus habentur
- Caput XIV. Intestati hereditas, non tam a lege, quam a testatore, tacite relinquitur. Substitutio directa in codicillis (sic pour codicillis) facta, fictione legis trahitur ad fideicommissum. Legata ab herede relictas, debentur a substituto, quasi tacite repetita. Idem in fideicommissis a coherede relictis. Fictione legis hereditas a fisco adita habetur, ut statim restitutio fiat
- Caput XV. Fictione legis acceptilatio vim solutionis habet, sicut et confusio, novatio, praescriptio, remissio
- Caput XVI. De coacta voluntate. Praesentia principis supplet testes
- Caput XVII. Fictiones admittuntur etiam in judiciis
- Caput XVIII. De substitutione pupillari, et de jure accrescendi. Qui semel est heres, nunquam desinit esse heres
- De fictionibus juris tractatus quartus
 - Caput I. Fictione legis aliquando tempus posterius retro trahitur ad antecedens, ut in donatione patris, matris, et uxoris : et in ratihabitione
 - Caput II. Aditio hereditatis retro trahitur ad tempus mortis : agnitio et repudiatio legati : jus accrescendi
 - Caput III. Conditio casualis existens retro trahitur ad tempus contractus, distractus, et testamenti
 - Caput IV. Tempus retro trahitur etiam in sententiis iudicum, in operis novi nuntiatione, in cautione damni infecti, in actione legis Aquiliae
 - Caput V. Conditio pro impleta habetur, si per eum, cujus interest non impleri, stet quominus impleatur, aut per eum, in cujus persona implenda est : sicut et ea, quae omnino extitura est
 - Caput VI. De fictione legis Corneliae
 - Caput VII. De tempore, quod tacite inest obligationibus
 - Caput VIII. Obligatio fidejussoris retro trahitur ad principalem obligationem. Non absque fictione est, ut fiscus et mulier prioribus creditoribus praeferantur. Inter collegatarios non est praelationi locus

- Caput IX. Missio unius creditoris in possessionem bonorum debitoris, prodest ceteris creditoribus, quasi omnes missi fuerint. Sicut dominus in eo, quod ei debetur a servo, praefertur omnibus servi creditoribus, quasi eos omnes praevenierit : ita et fiscus ceteris creditoribus praefertur, quasi pignoris causam praevenierit
- Caput X. Jus suitatis est mere fictitium. Hereditas non adita non transmittitur ad heredem. Agnitio fideicommissi conditionalis cum ipsa conditione retrotrahitur
- Caput XI. Pacta in continenti bonae fidei contractibus adjecta, tacite insunt contractui, ut illius partem faciant. Partus nondum editus, habetur quasi portio viscerum matris. In interdicto utrobi quaenam sit major pars anni : quaenam sit major pars diei. Actiones perpetuae dicuntur, quae 30 annorum spatio praescribuntur
- De fictionibus juris tractatus quintus
 - Caput I. De fictione postliminii
 - Caput II. Fictio postliminii locum habet non modo in personis, et servis, sed etiam in ceteris rebus animatis et inanimatis
 - Caput III. Cum in pluribus locis sepultum est corpus, solus ille locus sit religiosus, in quo reconditum est caput
 - Caput IV. In praescriptione longi temporis quis intelligitur praesens, aut absens
 - Caput V. Legato fundo, quae ibi casu occurrunt, legata non intelliguntur
 - Caput VI. Fictiones in verbis, et in locutione
- De fictionibus juris pars secunda complectens VI et VII tractatum. Auctore Antonio Dadino Alteserra
- [Page blanche]
- [Dédicace] : Illustrissimo viro domino D. Guillelmo de Lamoignon principi senatus Parisiensis
- De fictionibus juris tractatus sextus
 - Caput I. Jus repraesentationis introductum fictione juris
 - Caput II. Furiosus pro absente habetur. In furioso manent quasi voluntatis reliquiae. Absens per contumaciam pro praesente (sic pour praesente) habetur (sic pour habetur). Mortuus pro absente habetur. Qui Romae militant, habentur pro absentibus reipublicae causa
 - Caput III. Servi pro mortuis habentur. Servus manumissus novus homo videtur. Manumissus pro mortuo habetur. Servus in metallum damnatus et restitutus, novus homo videtur esse
 - Caput IV. Pater et filius pro una et eadem persona habentur. Magistratus municipales, licet sint duo, pro uno habentur. Duo vel plures correi pro uno habentur. Hereditas jacens personam defuncti sustinet. Heres scriptus, dum deliberat de adeunda hereditate, pro herede habetur. Heres scriptus, qui omittit

hereditatem ex testamento, ut succedat ab intestato, habetur pro herede ex testamento

- Caput V. Usufructus videtur quotidie constitui et legari. Manumissione contrahitur quasi societas inter patronum et libertum. In iudicio de poena quasi transigitur. Absens per contumaciam suo calculo damnatus videtur. Minor 25 annis restitutus pro confesso habetur. In beneficialibus et nuptialibus causis minor pro maiore habetur
- Caput VI. Servi habent peculium conniventibus oculis domini. Si ancilla contra legem venditionis prostituta libertatem adepta sit, emptor videtur manumisisse. Alienis nummis redemptus fit liber, quasi suis nummis redemptus. Capite minutus alius homo incipit esse
- Caput VII. Libertus donatus jure annulorum aureorum, vivit quasi ingenuus, moritur quasi libertus. Servi adscripti glebae sunt quasi pars praedii. Fructus pendentes pars fundi videntur. Major pars habetur pro toto. Liberi adoptivi non habent jus naturalium
- Caput VIII. Adoptio naturam imitatur. Emancipatus a patre senatore est quasi senatoris filius. Liberi suscepti ex injustis nuptiis, quasi vulgo nati. Ante pubertatem potens coitus, pro pubere habetur. Statuliber quoad quaedam pro libero habetur
- Caput IX. Pignus novari non videtur, nec matrimonium solvi, quod statim redintegratur. Donare videtur qui rem pro derelicto habet. Publiciana datur ei qui usucapere coepit, quasi usuceperit. Qui vectigal solvit fisco, succedit in locum fisci quasi censis actionibus. Poena committitur in solidum, si factum sit individuum. Si mulier intercedendi causa pignus dederit, pignus distractum pro non distracto habetur
- Caput X. Filiifamilias militis duae sunt hereditates : una castrensium, altera paganorum. Si filiusfamilias miles intestatus decesserit, ejus peculium non obvenisse patri, sed non abscessisse creditur. Res quae sunt apud hostes, veniunt in iudicium familiae erciscundae propter spem postliminii. Evicta hereditate per querelam inofficiosi hereditas non adita videtur. Res usucapta videtur ab eo qui occasionem usucapionis praebuit
- Caput XI. In castrensi peculio magis spectatur veritas, quam fictio. Captus ab hostibus et redemptus, fit servus redemptoris : sed si post mortem patris pretium redemptori offerat, suus heres patri existit, quia redemptio retroagitur, dominium retro adquiritur (sic pour acquiritur). Pignus tacite contrahitur. Partus, qui est in utero, pro nato habetur
- Caput XII. Reversus ab hostibus postliminio recipit omnia jura. Servus fugitivus furtum sui facere videtur. Partus ancillae, qui est in utero, pro jam nato habetur. In actione furti furtum factum intelligitur, cum res pretiosior fuit

- Caput XIII. Tutor in rebus pupilli pro domino habetur. Mutus, surdus, furiosus, infans, pro absentibus habentur. Canonici, qui sunt in obsequio episcopi, et absentes studiorum causa, pro praesentibus habentur. Peculium est quasi patrimonium servi. Jus regaliae non admittit possessionem per procuratorem
- Caput XIV. Fructus pendentes pars fundi videntur. Bonae fidei possessor, quoad fructus percipiendos pro domino habetur. Qui litis aestimationem praestitit, pro emptore habetur
- Caput XV. Damnatus capitali iudicio, statim pro mortuo habetur. In criminalibus appellatio extinguit iudicatum. Damnatus in metallum fit servus poenae. Servi pro mortuis fere habentur. Constante matrimonio deportatae mulieri, postea soluto matrimonio, datur actio de dote, quasi nata ante deportationem
- Caput XVI. Dotis causa perpetua fingitur. Patri datur actio injuriarum nomine filii, quia injuria patri facta videtur. Stipulationi de dote reddenda soluto matrimonio, non est locus ficto divortio. Non valet permutatio beneficii cum beneficio de pertica
- Caput XVII. Filius a senatore in adoptionem datus plebejo, quasi senatoris filius habetur. Senatores, licet in urbe domicilium habeant, et ibi unde oriundi sunt domicilium habere videntur. Conditio tacita inest fideicommisso, si sine liberis. Proconsul provinciam ingressus intelligitur ob necessariam moram in itinere. Officium proconsulis durat in adventum successoris, quia unus magistratus intelligitur. Pater non videtur habere liberos in potestate, qui ipse est in potestate patris
- Caput XVIII. Emancipatio tacita. Libellus oblatus principi pro lite contestata habetur. Possessio immobilium pro satisfactione est. Praetor dum cognoscit, an sua sit jurisdictio, non videtur jus dicere in causa sua. Creditor pignus distrahere viderut (sic pour videtur) consensu debitoris. Cum incapaci legatur, ut restituat capaci, submota persona incapacis, statim ab herede legatum videtur capaci. Mutua delicta quasi compensantur
- Caput XIX. Variae fictiones in nominibus
- Caput XX. Jurisconsulti usi fictitiis Caii, Seii, L. Titii, Sempronii, nominibus
- De fictionibus juris tractatus septimus
 - Caput I. Nihil actum videtur, ubi non jure actum est. Servus communis ab uno ex dominis in solidum defendi debet noxali iudicio, quasi totus unius esset. Quae fiunt eodem die, eodem tempore fieri videntur. Obligatione generali res praesentes et futurae obligari videntur. Servitute cognatio amittitur, quia servitus morti comparatur. Res abesse videtur, cui pretium abest. Non videtur possidere, qui possessionem retinere non potest. Rem in bonis habere videtur, qui habet actionem ad rem assequendam. Ex delicto quasi ex contractu nascitur actio
 - Caput II. Ususfructus pars dominii habetur. Tutor datus filio, si plures sint filii,

omnibus datus videtur. Incapax fit capax per capacem. Cessio servitutis est facti, non retroagitur. Agnitio, vel repudiatio legati retroagitur. Dos vel donatio propter nuptias confertur, quia videtur non abscessisse a bonis patris. Adsessores sunt portio magistratus

- Caput III. Capti ab hostibus postliminio reversi fictione postliminii recipiunt omnia jura sua. Ob furtum familiae unica poena praestatur, quia unum factum intelligitur. Condictio indebiti datur quasi ex mutuo. Legatum ademptum, nec datum videtur. Respublica pro pupillo habetur. Tutor quoad curam pro domino habetur. Rati habitio retro trahitur. Donatio inter virum et uxorem, ubi morte confirmatur, retro trahitur. In poenis sententia non retro trahitur. Jusjurandum pro solutione est
- Caput IV. Resolutio venditionis ex pacto similis est redhibitioni. Captivitate usucapio interrumpitur, nec postliminio retroagitur. Possessio defuncti quasi continuata prodest heredi. Lite contestata cum domino ex furto servi, de furto quasi transactum videtur cum domino. Res non videtur reddita, quae deterior redditur
- Caput V. Quod pater nubenti filiae dat simpliciter, in dotem dari videtur. Promissioni dotis inest tacita conditio, si nuptiae sequantur. In contractibus quod agi solet, pro cauto habetur. Qui per errorem dotem restituit, quam ex pacto retinere potuit, potest eam deducere iudicio familiae erciscundae, vel eam repetere conductione indebiti. Si convenerit, ut mortua filia sine liberis dos patri redderetur, tacite actum videtur, ut mortua filia superstitibus liberis, dos remaneret apud maritum. Soluta matrimonio dotis actio communis est patri et filiae, quasi jure societatis in causa dotis. Tacitus consensus in quibusdam idem operatur quod expressus. Dos videtur pervenisse ad patrem, quasi potentiores. Res ex dote comparatae non sunt dotales, sed quasi dotales
- Caput VI. Aditio hereditatis est vice solutionis et compensationis. Aditio hereditatis est quasi contractus. Manumissio servi dotalis consentiente uxore valet vice donationis. Praescriptio interrumpitur lite contestata, quasi desinente possessione. Qui jure familiaritatis fundum vicini ingreditur, non videtur possidere. Non videtur possidere, qui non potest retinere possessionem
- Caput VII. Qui sciens sumptus facit in re aliena, non repetit, quia donasse videtur. Qui rem vindicat, non videtur statim possessioni renunciare. Ususfructus non constituitur in his rebus, quae usu consumuntur, sed quasi ususfructus remedio cautionis. Adjudicatio, quae fit unius rei, quae commode dividi non potest, est similis emptioni et permutationi. Praestatio aestimationis est similis emptioni. Transactio est vice permutationis
- Caput VIII. Solutio facta ab uno ex fidejussoribus, est quasi nominis emptio. Delegatio vice solutionis est, etiam si delegatus debitor non sit solvendo.

Hereditas jacens defuncti personam sustinet

- Caput IX. Dominus solvendo pro servo praeposito alicui negotiationi, videtur pro eo fidejussisse in ceteris causis. Confusio habet vim solutionis. Fidejussor, in quem pignora data ob solutionem translata sunt, non est emptoris, sed creditoris loco. Locus contractus esse videtur, ubi pecunia solvenda est. Peculium non intelligitur, nisi deducto eo quod patri vel domino debetur. Filiusfamilias pro patrefamilias habetur in quibusdam causis
- Caput X. Quod evincitur, in bonis nostris non habetur. Aqua pluvia nocere videtur, quae nocere potest. Legatum relictum principi, mortuo principe ante diem legati cedentem, transmittitur ad successorem, quia princeps semper vivere intelligitur. Furiosus pro absente et quiescente habetur. Servi fugitivi dicuntur furtum sui facere. Quaedam sunt fata causarum. Remissio non est donatio, sed transactio. Pecunia dicitur sterilis, quia natura sua non parit usuram
- Caput XI. Interdictum seu iudicium possessorium dicitur momentum, quia summarie expediri debet. Servus communis duorum, vel plurium, est singulorum pro partibus indivisis. Condictio indebiti soluti nascitur quasi ex mutuo. Creditores, qui passi sunt servum necessarium heredem institutum omnia pro herede gerere, et ab eo usuras sortis acceperunt, videntur iisse in creditum. Cessionarius actionum fit quasi procurator in rem suam. Servus non tenetur ex gestis ante servitutem, quia alius homo videtur esse. Modicum dicitur quod honoris causa datur. Paupertatis appellatione intelligitur hereditas
- Caput XII. Impensae necessariae servantur per retentionem dotis, vel rei commodatae vice pignoris. Res vendita retinetur vice pignoris, quoad pretium solvatur. Per procuratorem actio mutui mihi acquiritur, quia ego credidisse videor. Depositum custodiae causa ad modicum tempus in manu mea esse videtur. Opera est loco pretii. Societas leonina, in qua unus totum lucrum fert, damnum non sentit. Ancilla pro prostituta habetur, si venditor sinat prostitui. Si servus ex pacto non manumittatur ad diem, pro manumisso habetur
- Caput XIII. Manumissio similis est morti. Emancipatio similis est morti patris. Divisio fit tacita emptione, et permutatione partium. Interdum concursus fictionum admittitur. Fructus veniunt a lite contestata ex mora ficta. Legatum relictum principi debetur successor. Bonae fidei possessor quoad fructus percipiendos pro domino habetur. Qui indebitos nummos sciens accipit, quasi furtum facit. Colonus, qui fructus clam deportat, quasi fur furti tenetur
- Caput XIV. Fictio legis Corneliae in lege Falcidia. Si penus legata sit, et si non praestetur decem, quid sit in legato. Fructus pendentes sunt pars fundi. Qui est in utero, pro nato habetur, ut sibi prosit
- Caput XV. Unum est testamentum patris et filii, licet duae sint hereditates. In testamento patris et filii una falcidia detrahatur, quasi ex una hereditate. Is qui

simpliciter adiit hereditatem, tenetur in solidum creditoribus et legatariis, quia adeundo videtur contrahere cum his. Legata relicta ab instituto debentur a substituto, quasi tacite repetita. Portio deficientis adcrecit coheredi cum onere quasi tacite substituto. Tacita substitutio vulgaris inest pupillari, et vicissim pupillari inest tacita vulgaris. Fideicommissum debetur, quasi aes alienum

- Caput XVI. Si creditor debitori heres extiterit, aditione confunditur obligatio, et actio : sed semel extincta restituitur, si sit locus falcidia. Expromissio magis videtur solutio, quam donatio. Compensatio fit ipso iure. Abesse videtur quod debetur. Lex Falcidia locum habet in testamento ejus qui apud hostes decessit, fictione legis Corneliae. Interdum obligatio confusa aditione hereditatis restituitur fictione juris. Qui habet pretium, rem habere videtur
- Caput XVII. Substitutio habetur pro institutione conditionali. Hereditas solvendo esse intelligitur, quae heredem invenit. Annua legata, in perpetuum legata videntur. Liberatione legata debitori, etsi non sit solvendo, quod debetur computatur in ponenda ratione falcidia, quia capere videtur, quod liberatur. Quid spernit quod datur, conditionis implendae causa, non potest detrahare quartam, quia videtur quartam accepisse vel remisisse
- Caput XVIII. Tradito pignore debitor id possidere intelligitur quoad quaedam. Servus communis, duorum servorum personam sustinet. Pupilli et furiosi quasi voluntas. Locatio et conductio tacite repetitur. Captis pignoribus ex causa iudicati, quasi transactum videtur. Interdum mutuum retroagitur
- Caput XIX. Pignus remittitur tacito consensu. Usufructuarius non possidet, sed quasi possidet. Ea quae sunt facti, non recipiunt fictionem. Adrogatio species est successionis. In criminalibus appellatio extinguit iudicatum. Pecunia tacita, pecunia certa, pecunia incertis nominibus credita. Iudex quibusnam casibus litem suam facit
- Caput XX. Filius est portio patris. Damnati in metallum sunt servi poenae. Redempti ab hostibus pignore tenentur redemptori. Princeps pro privato habetur in iure capiendi ex testamentis alienis. Si res vendita vel donata sit a Principe, vendita vel donata videtur a domino. Feminae erant in perpetua tutela, quasi impuberes. Actiones non tolluntur tempore, sed quasi remittuntur. Tabellio servus publicus. Legatus proconsulis, semel mandata iurisdictione, quasi propria fungitur
- Antonii Dadini Alteserrae, antecessoris Tolosani solemnis praelectio. Ad legem "Cum societas" 69 D. "Pro socio" habita pro scholis instaurandis die 19 octobris 1656
- Index capitum
- Antonii Dadini Alteserrae antecessoris olim Tolosani Opera omnia tomus VII. Brevis et enucleata expositio in Institutionum Justiniani libros quatuor. Cura et sumtibus Michaelis Marotta jurisconsulti et in supremis Neapolitanis tribunalibus causarum patroni

- Liminaria
 - [Page de titre]
 - [Page blanche]
 - [Préface] : Erudito lectori Michael Marotta
 - Specimen errorum
 - [Dédicace] : Illustrissimo viro domino dom. Joanni Baptistae Colberto regi cristianissimo (sic pour christianissimo) ab intimis consiliis fisci praefecto, regionum operum archicuratori, Baroni de Seignelay, etc.
 - Elenghus librorum et capitum hujus operis
 - Index alphabeticus eorumdem librorum et capitum
- In librum primum
 - Caput I. De justitia et jure
 - Caput II. De jure naturali gentium, et civili
 - Caput III. De jure personarum
 - Caput IV. De ingenuis
 - Caput V. De libertinis
 - Caput VI. Quibus ex causis manumittere non licet
 - Caput VII. De lege Fusia Caninia tollenda
 - Caput VIII. De his qui sunt sui, vel alieni juris
 - Caput IX. De patria potestate
 - Caput X. De nuptiis
 - Caput XI. De adoptionibus
 - Caput XII. Quibus modis jus patriae potestatis solvitur
 - Caput XIII. De tutelis
 - Caput XIV. Qui tutores testamento dari possunt
 - Caput XV. De legitima agnatorum tutela
 - Caput XVI. De capitis deminutione
 - Caput XVII. De legitima patronorum tutela
 - Caput XVIII. De legitima parentum tutela
 - Caput XIX. De fiduciaria tutela
 - Caput XX. De Atiliano tutore
 - Caput XXI. De auctoritate tutorum
 - Caput XXII. Quibus modis tutela finitur
 - Caput XXIII. De curatoribus
 - Caput XXIV. De satisfactione tutorum et curatorum
 - Caput XXV. De excusationibus
 - Caput XXVI. De suspectis tutoribus
- In Institutionum Justiniani librum secundum
 - Caput I. De rerum divisione et adquirendo rerum dominio

- [Caput II. De rebus corporalibus et incorporalibus](#)
- [Caput III. De servitutibus praediorum](#)
- [Caput IV. De usufructu](#)
- [Caput V. De usu et habitatione](#)
- [Caput VI. De usucapionibus et longi temporis praescriptionibus](#)
- [Caput VII. De donationibus](#)
- [Caput VIII. Quibus alienare licet vel non](#)
- [Caput IX. Per quas personas cuique acquiritur](#)
- [Caput X. De testamentis](#)
- [Caput XI. De militari testamento](#)
- [Caput XII. Quibus non est permissum facere testamentum](#)
- [Caput XIII. De exheredatione liberorum](#)
- [Caput XIV. De heredibus instituendis](#)
- [Caput XV. De vulgari substitutione](#)
- [Caput XVI. De pupillari substitutione](#)
- [Caput XVII. Quibus modis testamenta infirmantur](#)
- [Caput XVIII. De inofficioso testamento](#)
- [Caput XIX. De heredum qualitate et differentia](#)
- [Caput XX. De legatis](#)
- [Caput XXI. De ademptione legatorum](#)
- [Caput XXII. De lege Falcidia](#)
- [Caput XXIII. De fideicommissaria hereditate et ad senatusconsulto Trebelliano](#)
- [Caput XXIV. De singulis rebus per fideicommissum relictis](#)
- [Caput XXV. De codicillis](#)
- [In Institutionum Justiniani librum tertium](#)
 - [Caput I. De hereditatibus quae ab intestato deferuntur](#)
 - [Caput II. De legitima agnatorum successione](#)
 - [Caput III. De senatusconsulto Tertulliano](#)
 - [Caput IV. De senatusconsulto Orphitiano](#)
 - [Caput V. De successione cognatorum](#)
 - [Caput VI. De gradibus cognationum](#)
 - [Caput VII. De successione libertorum](#)
 - [Caput VIII. De assignatione libertorum](#)
 - [Caput IX. De bonorum possessionibus](#)
 - [Caput X. De acquisitione per adrogationem](#)
 - [Caput XI. De eo cui libertatis causa bona addicuntur](#)
 - [Caput XII. De successione sublati quae fiebant per bonorum venditionem](#)
 - [Caput XIII. De obligationibus](#)
 - [Caput XIV. Quibus modis re contrahitur obligatio](#)

- [Caput XV. De verborum obligationibus](#)
- [Caput XVI. De duobus reis](#)
- [Caput XVII. De stipulatione servorum](#)
- [Caput XVIII. De divisione stipulationum](#)
- [Caput XIX. De inutilibus stipulationibus](#)
- [Caput XX. De fidejussoribus](#)
- [Caput XXI. De litterarum obligationibus](#)
- [Caput XXII. De obligationibus ex consensu](#)
- [Caput XXIII. De emptione et venditione](#)
- [Caput XXIV. De locatione et conductione](#)
- [Caput XXV. De societate](#)
- [Caput XXVI. De mandato](#)
- [Caput XXVII. De obligationibus quae quasi ex contractu nascuntur](#)
- [Caput XXVIII. Per quas personas nobis obligatio acquiritur](#)
- [Caput XXIX. Quibus modis obligatio tollitur](#)
- [In Institutionum Justiniani librum quartum](#)
 - [Caput I. De obligationibus quae ex delicto nascuntur](#)
 - [Caput II. De vi bonorum raptorum](#)
 - [Caput III. De lege Aquilia](#)
 - [Caput IV. De injuriis](#)
 - [Caput V. De obligationibus quae quasi ex delicto nascuntur](#)
 - [Caput VI. De actionibus](#)
 - [Caput VII. Quod cum eo, qui in aliena potestate est, negotium gestum esse dicitur](#)
 - [Caput VIII. De noxalibus actionibus](#)
 - [Caput IX. Si quadrupes pauperiem fecisse dicatur](#)
 - [Caput X. De iis per quos agere possumus](#)
 - [Caput XI. De satisfactionibus](#)
 - [Caput XII. De perpetuis et temporalibus actionibus](#)
 - [Caput XIII. De exceptionibus](#)
 - [Caput XIV. De replicationibus](#)
 - [Caput XV. De interdictis](#)
 - [Caput XVI. De poena temere litigantium](#)
 - [Caput XVII. De officio judicis](#)
 - [Caput XVIII. De publicis judiciis](#)